

Árambemenetű műszererősítő

Az 1. ábrán látható kapcsolás nagyon hasonlít a hagyományos, „háromopás” szimmetrikus műszererősítőkre, de az OP₁ és az OP₂ „keresztbe kapcsolt” visszacsatolása következtében az áramkör U_{Ki} kimenőfeszültsége a bemenetek közé kötött, áramgenerátor jellegű áramforrás áramával arányos. A bemenőáram és a kimenőfeszültség között fennálló egyszerű összefüggés az ábráról leolvasható; a megadott ellenállásértékekkel az átviteli tényező -0,2 V/mA.

A kapcsolás természetesen akkor működik megfelelően, ha az ellenállások összeválogatásánál a szimmetriára gondosan ügyelünk, azaz biztosítjuk, hogy az elméleti R₁ = R₂, R₃ = R₄, R₅ = R₆ és R₇ = R₈ egyenlőség minél pontosabban teljesüljön. Célzerű 1%-os ellenállások beszerезni és digitális multiméter segítségével azokat is párba válogatni.

Az erősítő kb. 400 kHz felső határfrekvenciáig használható.

kekkel kb. 0,5 s-onként, a hálózati félperiódusokhoz szinkronizált – tülpulzusok jelennek meg.

A tülpulzusok begyűjtják a tirisztort, amely az R₁, Ft, D₁, R₅ láncon keresztül kb. 280 V-ra feltöltődött C₃-at periodikusan „rásüti” a Tr₂ primer tekercsére. (A kondenzátor feltöltéséhez 250 ms elegendő.) A Tr₂ szekunderén ezáltal nagyfeszültségű impulzusok keletkeznek. A kimenet kellő szigetelésű kábelrel keresztül kapcsolható rá a földtől jól elszigetelt huzalkeletésre.

Az R₁, Ft, R₂, C₁ elemek az impulzusjellegű zavaroknak a hálózatra való visszajutását hivatottak megakadályozni. Az Ft pl. egy ferritrud-darabkára tekercselt 50 menet lehet, Ø0,3 CuZZ huzalból. A megadott tirisztor helyett bármely kisáramú, nagyfeszültségű típus megfelel.

Az elektronikai egységet nagyon jól záródó és jól szigetelő, vastag falú műanyag dobozba kell beépíteni. Amennyiben a hálózati 0 és a föld a telepítés helyén nem egyesített, esetleg nem biztosítható az, hogy a villanypásztor földje feltétlenül a hálózati földdel legyen összekapcsolva, akkor be kell iktatni a Tr₁, 1:1 áttételű, néhány volt-ampères hálózati elválasztó-transzformátort.

Kihasztnátlan műveleti erősítő!

A jóérzésű áramkörtervezők tartják magukat ahhoz a konstrukciós elvhez, hogy egy logikai rendszerben a kihasztnátlan inverterek, kapuk bemeneteit nem szabad szabadon hagyni; azokat határozott logikai szintre kell kötni. A TTL-kapuk esetén L-re (földre), a CMOS-kapuknál akár L-re, akár H-ra (többnyire közvetlenül a tápfeszültségre). Ezáltal megelőzhető a rendszertelenül „billegő” kapuk által okozott zavarok, amelyek a token belül, ill. a nyák táp- és földvonalain terjedhetnek tovább.

De mit kezdünk egy több műveleti erősítőt tartalmazó tok nem használt OPA-jával? Sajnos, sok szakirodalomban láthatók olyan kapcsolások, amelyekben, a logikai áramkörök mintájára, az ilyen OPA két bemenetét egyszerűen földre kapcsolják.

Ez hibás! A műveleti erősítő ilyenkor a teljes, nyílthurkú erősítésével van jelen az áramkörben. Ha az ofsztetfeszültsége véletlenül 0-közeli, előállhat az az instabil állapot, amelyben a kimenete a -U_T és a +U_T között véletlenszerűen kapcsolgat, általában gerjedésekkel kísérve. Ez nem csak a tápvezetékekben terjedő tranzienzket okoz; a csipen integrált többi műveleti erősítő működésében is komoly zavarokat kelt.

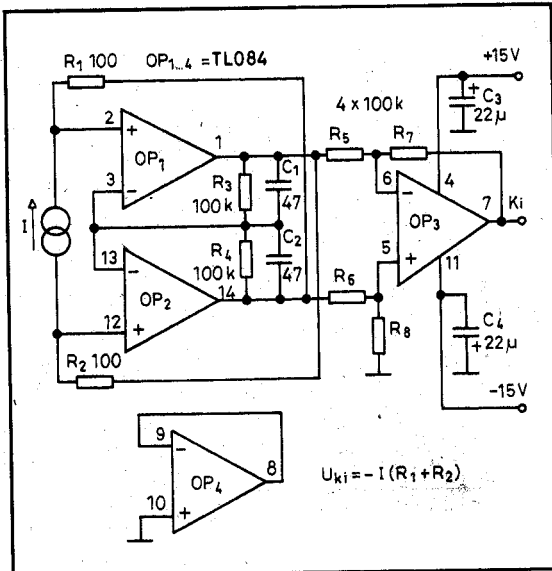
A megoldást az előző ábra OP₄ áramköre mutatja: a feszültségkövetőként visszacsatolt OPA állapota tökéletesen stabil.

Villanypásztor

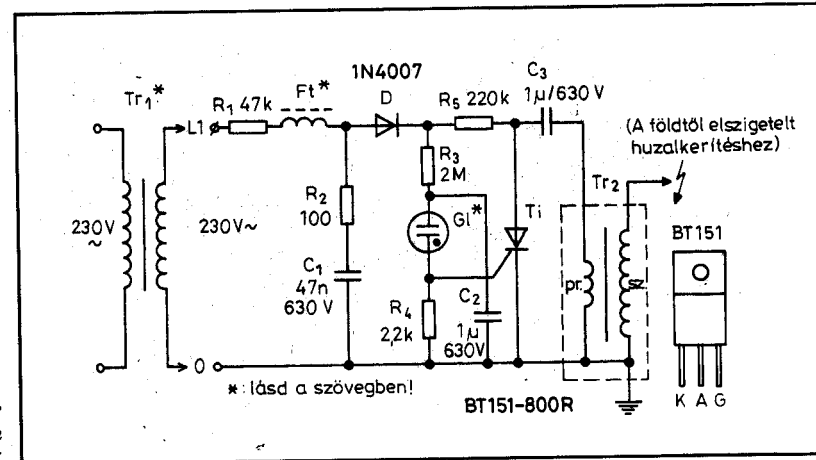
A 2. ábra az egyik legegyszerűbb villanypásztor-kapcsolást mutatja. Alapja a Tr₂, 12 V-os, hagyományos gépkocsi-gyújtótrafó (a típusa közömbös).

A hálózati feszültséget a D dióda egyenirányítja. Az egyoldalas egyenirányítás miatt erősen lüktető, mintegy 320 V-os csúcsertékű egyenfeszültséget a Ti tirisztor „megszaggatja”. A tirisztor begyűjtésakor a hálózati körben folyó áramot az R₁ és az R₅ kb. 1 mA-re korlátozza.

A tirisztort a mintegy 60 V gyújtófeszültségű, nagyméretű G1 glimmlámpán alapuló relaxációs oszcillátor vezérli; a gyújtási szöveget az R₂ és a C₂ szabja meg. Az R₄-en 1 V-os – az adott elemérté-

1. ábra

2. ábra